

A LAP AZ E. M. E.
TULAJDONA**MÉHÉSZETI KÖZLÖNY**A LAPOT AZ E. M. E.
TAGJAI TAGSÁGI
ILLETMÉNY FEJÉBE
KAPJÁK.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ—KOLOZSVÁR,
ATTILA-UTCA 10. SZ.Felelős szerkesztő és kiadó: TÖRÖK BÁLINT az E. M. E. főtitkára.
Főmunkatársak, mint az E. M. E. szerkesztő bizottságának tagjai:
dálnoki PAÁL LAJOS és KÁDÁR ELEMÉR.TELEFON 158. SZ.
A LAP MEGJENIK
HAVONKÉNT EGYSZER**A méhek cukorral való etetése.**

Irta: Dr. László Márton.

A méheknek egyedüli természetes eledel a méz és csakis a méz. Sőt. A különféle mézek közül sem mindenik alkalmas arra, hogy a méhek téli eledelül szolgáljon. Így pld. a a túlevelűekből gyűjtött u. n. szurokméz, a repceméz, a kötött talajon termelt pohánkából gyűjtött haricskaméz stb. teletésre nem alkalmasak. Még kevésbé alkalmas teletésre a cukoroldatból készült méz, mely a növényi nektáriákból készült méznek a cukortartalmon kívül meglévő egyéb természetes alkatelemeit nélkülözi; így pld. az ätherikus növényi olajokat, sókat és más mellékanyagokat.

Mindezek dacára a cukor, mint egyedül alkalmas méz pótló, a méhészetben nélkülözhetetlen. Mert, ha megbízható jó mézzel nem rendelkezünk, mégis csak a cukor az egyedüli eledel, melyel a méheink életét az éhhaláltól megmenthetjük.

A leglényegesebb különbség a méz és a cukor között az, hogy a mézben levő cukortartalom 1—2% kivételével gyümölcs és szőlőcukor, tehát invert cukor. Ellenben a répacukrot a méheknek előbb invertálniok kell. Az inversio külső és belső. Külsőleg történik az inversio a méhek nyeldekli mirigyének váladékával való bevonás által; belsőleg pedig a mézgyomorba való elegyítés által. Ez az intenzív inversio. Mely a rendes méreteket jóval felülmúlja, a méhek szervezetét annyira igénybeveszi, hogy ezáltal az élettartamuk is lényegesen megrövidül. Ha most ehhez a veszteséghez hozzávesszük, hogy körülbelül 1.15 kg. cukorból csak 1 kg. méz lesz és hogy ez a méz a legsilányabb virágméznél is gyengébb minőségű, úgy mindjárt belátjuk, hogy a cukrot spekulációból feléltetni a méhekkel azért, hogy azt — mint mézet — tovább adjuk el: — nagyon rossz üzlet.

A cukorral való etetésnek egyedül alkalmas ideje a kora tavasz és ekkor is csak az olyan családoknál, a melyeknél a mézkészlet egészben vagy részben hiányos és ennélfogva azok éhhaláltól való megmentéséről van szó.

A különféle cukrok közül a szóbanforgó célra a legalkalmasabb a *sárgacukor* (kandisz). Ha ilyen nincs, akkor a *közönséges kristálycukor*. Óvakodjunk azonban a mesterségesen fehérített cukortól, mely kénezve és ultramarin-nal vegyítve van, mert ez a méhekre nézve nem közömbös.

A kétszer tisztított, világossárga színű, de mérgező idegen anyagoktól mentes kristálycukor

tehát sokkal alkalmasabb a méhek etetésére, mint a mesterségesen fehérített süveg-cukor, vagy kockacukor.

A cukorból készült szirup sűrűségének a frissen hordott méznek sűrűségéhez kell hasonlítani. Ennek a célnak szem előtt tartásával dr. Brünnich, német méhész, kísérletei szerint az arány a következő: 3 kg. cukorhoz 2 liter vizet vegyünk. Vízfürdőben — 15—20 percen át — főzzük, miközben a habot folyton kanalazzuk.

A német méhészek közül az utóbbi időben főleg Rentschler hohenheimi méhész foglalkozott alaposabban a méhek cukorral való etetésének kérdésével.

Kiindulva abból, hogy a cukornak invertálása a méhek életerejét túlságosan igénybeveszi, Rentschler a cukoroldatnak előzőleg savakkal való mesterséges invertálásával kísérletezett. Kísérleteinek eredményeként a következő oldatot ajánlja: 1 kg. cukrot 1 liter vízben oldjunk fel, 2 gramm borkósavat külön oldjunk fel egy kevés vízben és ezt az előbbi szirupba elegyítve vízgőzben — mintegy 15 percen át tartjuk annyira erős tűzön, hogy az éppen csak főni kezdjen. Ezalatt a 15 perc alatt a nyers cukor inversiója mesterségesen megtörténik. Az oldatot hagyjuk kissé lehűlni és aztán langyos melegen efessük fel. Egy középerős családnak egyszerre 1/2—1 kg.-nál többet ne adjunk be, önként érthetőleg azonban a mesterséges etetés szabályainak szigorú betartásával. Így főleg rablás kitörésének elkerülése végett ügyeljünk arra, hogy csak az est beálltával adjuk be az ételt és másnap reggel — mielőtt még a méhek kirepülnének — az ételt vegyük ki.

Rentschlernek szóbanforgó receptjével dr. Zander tanár kísérletezett az erlangeni minta méhészeti telepen, hol több méhcsaládot telet be 1919-ben ilyen cukoroldatból készült mézzel. Dr. Zander kritikája azonban az eredményre nézve nem nagyon kedvező, a mennyiben a mézkészlet a tél folyamán megkristályosodott és az azzal betelelt méhek legnagyobb része száraz vérhasban elpusztult. Mindez azonban koránt sem ok arra, hogy a szóbanforgó Rentschler-féle eljárást a tavaszi szükségleténél fel ne használjuk annál is inkább, mert tavasszal a méz megkristályosodásának veszélye kevésbé fenyeget.

Mindenesetre ajánlatos, hogy a mikor a szirup főni kezd, dobjunk bele egy maroknyi szárított jó szagú és a méhek előtt is kedves illatú virágot pld. raffinvet vagy izsópot, hogy ezáltal a szirup valamelyes illatot is felvegyen.

De még célhoz vezetőbb, ha a sziruphoz mézet is keverünk, kinek a hogy telik 20—50%-ig. Önként érthetőleg minél több mézet keverünk hozzá, annál jobb! Mert a méz a nyerscukor inversioját természetes módon is előmozdítja és e mellett annak gyorsan való kristályosodását gátolja.

Ha a Rentschler-féle cukorsziruphoz ugyanannyi és pedig *teletésre alkalmas* mézet keverünk, az ekként nyert oldatot végszükségből még őszi szükségletésre is alkalmazhatjuk; de tavaszi szükségletelés céljára minden esetre teljesen megfelelő és nyugodt lelkiismerettel ajánlható.

A mi az etető kérdését illeti, ma már sokféle rendszer áll rendelkezésünkre. Ennek a kérdésnek kimerítő ismertetése azonban, a jelen cikk térbeli határait túlhaladja.

Legjobb a felső etetők. Kipróbált régi jó módszer a vászonnal bekötött felfordított befőttes üveg. Ennél is egyszerűbb és célszerűbb eljárás: közönséges dohányos papírdobozt bemártani olvasztott forró viaszba és az eledelt ebbe a viasz dobozban adni be a méheknek. Önként érthetőleg a viasz természetesebb és így kellemesebb anyag a méheknek, mint a pléh, avagy deszka.

A beadás módjára nézve pedig célszerű eljárás az ablak mellett levő felső keretek közül 1—2 keretet alól tenni és így az alsó keretsorban 2, esetleg 4 kerettel több lesz, mint a felső sorban. Most az alsó keretekre tegyük reá az etetőt és az ablakkal zárjuk le.

Bevált jó módszer az is, ha a szirupot kiépített üres lépekbe öntjük be és azokat a felső sorban az ablak mellett levő zárókeret mellé befelé beadjuk.

A méhész cukorról és kiosztásáról.

Az egyesületünk által kiosztandó méhész-cukor minőségét lapunk múlt számában ismertettük. Közöttük a vegyvizsgálai eredményt, amely szerint semmi a méhekre ártalmas anyagot nem tartalmaz. Megvizsgáltattuk nitrogén tartalomra is, a N.-sók ugyanis hasmenést idézhetnek elő. N. nem volt a beküldött mintákban kimutatható.

Az egyesület megbízottja a héten a gyárban megnézte és átvette az egész cukormennyiséget. A cukor színe aszerint, hogy a tisztítási folyamat alatt a gép melyik részébe került a cukor és az milyen gyorsan forgott, sűrűre vagy sárga színű. *Minőségileg azonban mindkét*

szindnyalatu cukor egyforma. Ha tehát valaki akár szürkés, akár sárga színű cukort kap, nyugodt lehet, hogy *minőségileg* az egész egyforma.

A kiosztásra kerülő cukor kristály és nem nyers cukor. A nyers cukor tudvalevőleg nem alkalmas a méhek etetésére. Aki a cukorszíne miatt aggódna méheinek beadni, az óvatosság sohasem árt, előbb végezzen egy családdal próbaetétést. A szirupot a főzés alkalmával, habozzuk jól le, tegyünk hozzá literenként egy pár csepp hangyasavat és keverjük bele a készlethez mérten több, kevesebb mézet is. Nincs kétségünk a cukor megfelelősége iránt, egyrészt azért, mert az kristályosított, (kandisz) másrészt pedig azért, mert az u. cs. elővigyázatosságból eszközölt vegyvizsgálat eredménye a cukrot e célra alkalmasnak, megfelelőnek minősítette.

A cukor iránti igények az idén is oly nagyok voltak, hogy azokat a készlethez mért arányokban redukálni kellett. A nagyobb tételekből többet, a kisebbekből aránylagosan kevesebbet töröltünk. Az elosztásnál az a cél lebegett szemünk előtt, hogy lehetőleg minden méhésztársunk jusson hozzá cukorszükségletének legalább egy részéhez kedvezményes áron. — Így is a később jelentkezők tömegesen esnek el a kedvezménytől.

Tudnivalók a cukor kiosztásáról.

Amint a cukor árát az igénylők mind be- küldötték, a cukrot kifizejük a gyárnak és megkezdjük a kiutalásokat. Minden egyes cukor igénylőt külön levélben fogunk értesíteni, hogy mikor honnan mennyi cukor utaltatott ki részére, vasuton, postán küldetik e, avagy érette kell menni? Remélhetőleg két héten belül, de legkésőbb e hó végéig minden méhésztársunk kézhez veheti a részére kiutalt cukormennyiséget.

Február havi teendők a méhesben.

A tisztulási kirepülés e hóban megtörténik. Derült napban figyeljük a kaptárokat. Amelyekből a méhek kijárnak, azok rendben vannak. Amelyekből nem járnak ki, megkopogtatjuk, ha zugást hallunk, a család él. Egy kis meleg levegőt fújathatunk be, hogy kirepülésre bírjuk, de csakis meleg napon, délben. Az anya szorgalmasan petézik.

A hó végén megnézzük meddig haladtak hátrafelé a méhek? Ha kétharmadrészig ment a család hátrafelé, nincs élelem hiány. Ezt a viaszmorzsából állapítjuk meg. Ha hátrább van, úgy a család etetésre fog szorulni. A kaptár megbontása nélkül az aljdeszka kitakarítandó kaparóval, seprűvel. A hulla méhek között nézzük meg nincs-e ott az anya? A kijárat környékén látható rozsdabarna foltok vérhas jelenlétére vallanak. Ez esetben a hulla méhek potroha duzzadt, nyomásra vöröses barna ürülék jön belőlük. Az ilyen család megbontandó, tiszta mézes lép és víz adandó nékie.

E hóban már több mézi fogyaszt a család. Havi fogyasztás 85—90 deka. A kaptárak át-helyezését e hóban végezzük. Méhésztársunk: viasz olvasztás, műlép öntés, ragasztás, eszköz javítás, vásárlás a Hann és Társa cégtől, hó-seprés. Méhlegelő: égerfa, mogyoró.

T

Minden E. G. E. tag szerezzen egy új tagot az E. G. E.-nek.

Küölnfélék.

Meghívó.

Az Erdélyrészi Méhésztársulat igazgató-választmánya Kolozsvárt 1923. évi február hó 24. napján, d. u. 5 órakor az Erdélyi Gazdasági Egyesület Attila-utca 10. sz. alatti székházában rendes ülést tart, melyre a választmány tisztelt tagjait meghívja.

Kolozsvárt, 1923. február hó 8-án.
Az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Elnöki bejelentések.
2. Titkári jelentések.
3. Esetleges indítványok.

Lapunk mai száma is a rendes időnél egy héttel később jelenik meg. E késedelem nem mulasztásunkból származott, hanem azért történt, hogy a cukorkiosztásról már februári számunkban tájékoztathassuk tagtársainkat.

Méhészeti tanfolyam Kolozsváron. A tavaly rendezett méhésztanfolyamunk iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy a jelentkezők részére két csoportba két tanfolyamot is tartott egyesületünk. Amennyiben az idén is volna megfelelő számú jelentkező, a folyó évben is rendezne egyesületünk a nyár elején egy tanfolyamot. E kérdést egyesületünk folyó hó 24 én tartandó igazgató-választmányi ülésén fogja megtárgyalni részleteiben.

Tagdíjainkkal hátralékban levő tagjainknak csak az esetben adjuk ki az általuk kért cukor mennyiséget, ha tagdíjhátralékaikat is befizetik.

Időjárás. „Ha gyertyaszentelőkor megcsappan az eszterhaj, az izéket tedd el”. Ezt tartja a közmondás. Azt is mondják, hogy gyertyaszentelőkor a medve előbuvik barlangjából és ha meleg van ismét visszamegy jellelül annak, hogy még tartós télre van kilátás. Az idén pedig ugyancsak csurgott az eszterhaj, tehát még tartós hidegre lehet a jövőtételekből kilátásunk.

Mézelő virágmagot igénylő méhésztársainkkal közöljük, hogy magkésztelünk már csak faciliából, haricskából és zsályából van. Egyéb magvaink elfogytak. Aki ezekre reflektál küldjön be 5 L-t csomagolási és postaköltség címén az E. M. E. titkári hivatalához.

E. G. E. könyvtárt a méhésztársainkhoz. A jó könyvek jó barátok. Jó barátira pedig soha nem volt nagyobb szükség, mint napjainkban. Az E. G. E. Irodalmi és könyvkiadó szakosztálya mintegy 60 drb a növénytermelés és állattenyésztés körébe vágó füzetet adott ki. Ezek drb-ként egy pár leírt kaphatók az E. G. E. titkári hivatalában és 5—10 drb nál nagyobb számban való megrendelés esetén már 25—50% engedménnyel szerezhetők meg a füzetek. Szerezze meg ezeket minden méhésztársunk és gazdakör, állítson be tagjai részére 100—200 leierért egy E. G. E. kölcsönkönyvtárat. Csekély kölcsönadíj felszámításával rövidesen könyvtárszekerényt is csinálhatnak és új könyvekkel is gyarapíthatják a méhésztársulat vagy gazdakör E. G. E. könyvtárait.

Raktáron levő méhésztársulat eszközei. A méhésztársulat részére beszerzett cukor Kolozsváron való kimérésével és elosztásával az E. M. E. az idén is a Hann és Társa céget, mint az E. G. E. géposztályát fogja megbízni. Mint-hogy méhésztársaink tömegesen fogják ez alkalomból a céget felkeresni, tudatjuk, hogy ott méhésztársulat eszközei is beszerezhetők. Jelenleg az alábbi cikkek kaphatók, még mindig a tavalyi áron. Akinek tehát az alábbi cikkek valamelyikére szüksége van, úgy a cukor átvevő alkalmával vásárolja meg, mert a lejromlása miatt tetemes áremelkedésekre van

kilátás. A jelenleg raktáron levő eszközök árjegyzékét alább közöljük. Méhésztársulat felszerelési cikkek: Tichy gőzviaszolvastó 400 lei. Vulkán füstölőgép 280 lei. Pipa dohányzóknak 35. ei. Smoker füstölőgép 80 lei. Pipa nem dohányzóknak 90 lei. Permetező 15 lei. Gummi keztyű 150 lei. Hannemanrács 1 □ m. 250 lei. Anyakalitka 12 lei. Eteőtálca 80 lei. Méhészkés 60 lei. Rietschevilla 90 lei. Eteő keret 40 lei. Keretfogó 35 lei. Herefogó 45 lei. Kapró- és vágóvas 7 lei.

Méhészeti előadás Désen. A Szamos-völgyi vasut alkalmazottai részére a múlt héten Désen László Márton lapunk kedvelt munkatársa, a Sz. V. méhésztársulat előadója előadást rendezett, amelyen a méhésztársulat vasutasok nagy számban vettek részt.

Tagdíjat fizettek az 1923. évre:

Attila Árpád, Abrán József, Ádám Mihály, Bartha Vilmos, Fekete Lajos Fozstó Dénes, Finta János, Gutmann László, Hutter Lajos, Hegedűs Sándor, Irgalmas Nővérek Kolozsvár, Kovács Gyula Msziget (30 leit), Kiss Árpád, Neumann István Lugos (11 leit), Orosz Sandor, Pataki Sándor, Papp Lajos András, Peiró Gergely (25 leit), Rusz János (35 leit), Rigeti Károly, Smillár Antal (14 leit), Titteldorf Ödön, Tóth István Ulbrich Rudolf, Utó Sándor, Váradi Béla, Zsigmond Gyárfás, Buckner Antal, Bede Antal, Szöcs Lajos (25 leit), Telekdy István, Székely Ferenc, Szabó Ignácz, (25 leit), Bedő István, Eichinger Sándor, Pataki András, Simon Gyuláné, Eöry István, Antónia Mihály (25 leit), Benedek Árpádné, Lapikás Béla, Béli Ferenc, Faszta Károly, Pávelka Antal, Papp László, Varga János, Bardócz László, Gegessy Sámuel, Flóra József, Szabó Ferenc, Márton Endre, Lehocz János, Boga László, Ács István (30 leit), Szabó Dénes, Gocsmann József, Bööni Antal, Lupan János, Dániel Elemer, Fogarassy József, dr. Márton István, Renner Testvérek, Martin Ludovika, Csaszár Rozsika, Szeniferencendiek Házfőnöksége Kónalom, Tasch Péter, Kuki Zoltán, Fogarasi Tiszviselők Szövetkezele, Pápai Zsigmond, Tomcs Gyula, dr. Kassay F. István, Szabó József, Mázsa Sándor, Gröf Lőrincné, dr. Török Imre, Schreiber Andras, Mezey Lajos, Móre János (25 leit), Tatay Gyula (25 leit), Incze Zsigmondné, Csók Ferenc, Veér János, Kovács József, Rác Lajos, Sirobl és Benkő, Stief Ottó. — Kétszeri felhívásunk és egyben a címszalagokon való figyelmeztetésünk dacára is, még sokan késlekednek az 1922-ik (s néhányan az 1921-ik) évi tagdíjuk beküldésével. Kérjük az illetőket: igyekezzenek mielőbb eleget tenni a kötelezettségüknek, hogy ne legyünk kénytelenek velük szemben jogtalanúságunk segítségét igénybe venni. Balázs Péter, egyes. pénztáros.

HIRDETÉSEK.

Gladó kaptárok és kasok. Az E. M. E. házon-gárdi méhtelepen fölös számban levő kaptárok és kasok közül eladtuk az idén 11 drb. hármas, 4 keret soros 200—350 L. és 18 drb. egyes, 4 keret soros 100 L., 2 drb. kettős, 3 keret soros 80 L., 16 drb. egyes, három soros országos méretű 25—80 L., 4 drb. különleges 25—200 L., 2 drb. kupkaptár 80 L., 20 drb. parasztkas 10 L., 1 drb. napviasz olvasztó 40 L., 2 drb. anyanevelő 20—25 L. darabonkénti áron. Az árak a telepen értendők. Megrendelések az E. M. E. titkári hivatalához. Kolozsvár, Attila-u. 10. sz. alá küldendők.

Sürgősen eladó 27 méhcsalád, 26 országos méretű és 1 átmeneti kaptárostól, darabonként 400 L. árban, 1 méhcsalád 2,500 L., 32 drb. szalma és gyékény parasztkas a 10 L. Cim Pilecki József Torda. Sóbánya.

Mézpergető, Hannemanrács, műlépaprés, gőz-viaszolvastó, keretfogó, rajfecskeendő, rajfogó, méhészt-pipa, füstölőgép, sejtnyitó villa és kés, anyazárka, műlép, kaptárok és mindenféle méhésztársulat eszközei állandóan a legszolidabb kivitelben kaphatók az „Agit” méhésztársulat eszközei gyáranak erdélyi és bánáti képviselő-ségéül. Ugyancsak elfogadok megrendeléseket kitenyészteit fiatal anyákra és rajokra. Szurdoki Kracs Kornél Sibiu, Schulgasse 3.

Gyermati József bélzeréndi (up. Vadász, Arad vm.) méhésztársulat méz, viasz, méhcsalád és rajzást időben méhrajok kaphatók. 23—923